

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 138/13</i>
------------------	-----------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **8 maja 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Szpitala (...)** w K.

z udziałem zainteresowanych: J. G., H. P., E. R., I. S. i (...) Sp. z o.o. w K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...)Szpitala (...) w K.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **11 grudnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 764/12**

I u c h y l a zaskarżony wyrok jak i poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 12, 13,14 i 23 marca 2012r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu,

II z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz (...) Szpitala (...)

w K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 maja 2013r.

Decyzjami z dnia 12 , 13, 14 i 23 marca 2012r. skierowanymi zarówno do (...) Szpitala (...) w K. jako płatnika składek , jak i zatrudnionych w nim pracowników tj. E. R., I. S., J. G. i H. P. , Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3, art. 4 pkt. 2a, art. 8 ust 2a, art. 17 ust.

1, art. 18 ust. 1, 1a , 2 oraz 3, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 164 , poz. 1027) **stwierdził, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w/w ubezpieczonych,**

w okresach wskazanych w decyzjach stanowią podane tam kwoty , obejmujące również osiągnięty przez nich przychód z tytułu cywilnoprawnych umów zlecenia jakie zawierali oni z (...) Sp. z o.o. w K. . W uzasadnieniach wydanych decyzji organ rentowy podnosił, że wyniki przeprowadzonej

u płatnika składek od czerwca do listopada 2011r. kontroli wykazały ,że w okresach objętych decyzjami w/w ubezpieczeni byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę

u płatnika składek (...) Szpitala (...) w K. i z tego tytułu zostali zgłoszeni do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Sp. z o.o. w K. , świadczyli pracę na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) Szpitala (...) w K. – w ramach umów o udzielenie zamówienia na świadczenia medyczne i pielęgniarские jakie łączyły Szpital z (...) (przy zabezpieczeniu przez szpital obsługi administracyjnej , gospodarczej i medycznej w trakcie realizacji tej umowy) - przy czym od przychodów osiągniętych

z tytułu wykonywania tych umów, w okresach podanych w decyzjach, Szpital nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. W tej więc sytuacji , zdaniem ZUS wskazywani w decyzjach ubezpieczeni winni być traktowani jako pracownicy Szpitala w rozumieniu art.8 ust.2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w pełnym zakresie , co oznaczało obowiązek płatnika składek- w tym wypadku (...) Szpitala (...) w K. –uwzględniania w podstawie wymiaru składek tych osób także osiągniętych przez nich przychodów z w/w umów cywilnoprawnych . Na potwierdzenie zaś swych racji organ rentowy powoływał stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46.

W jednobrzmiących odwołaniach od w/w decyzji ,(...) Szpital (...) w K. wniósł o ich zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe dla E. R., I. S., J. G.

i H. P. z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych przez w/w

z (...) Sp. z o.o. w K. , a przychodu z w/w umów nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy w Szpitalu (...)

w K.. Ponadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu tak wyrażonego stanowiska procesowego odwołujący naprowadzał ,że zawierane przez niego z (...) Sp. z o.o. w K. umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne , w świetle przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 14,poz. 89 ze zm.) ,oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1998r. w sprawie umowy o udzielenie zamówienia na świadczenie zdrowotne (Dz. U. Nr 93,poz. 592) nie są umowami cywilnoprawnymi o jakich mowa w art. 8ust.2 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.), a w związku z tym przepis ten nie ma swego zastosowania , podobnie jak dotycząca jego wykładni , przywołana przez ZUS uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46. Niezależnie od tego odwołujący podkreślał ,że w świetle postanowień w/w umów ,obowiązek opłacania składek obciążał podwykonawcę tj. (...) Sp. z o.o. w K..

ZUS Oddział w J. w odpowiedziach na odwołania wnosił o ich oddalenie z tych samych względów ,które legły u postaw zaskarżonych decyzji , podkreślając ,że wbrew stanowisku odwołującego art.8 ust 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma tu swe pełne zastosowanie jako ,że przewidziane w tym przepisie umowy cywilnoprawne (w tym wypadku zlecenia) łączyły pracowników Szpitala z podmiotem trzecim tj. (...) Sp. z o.o. w K. , przy czym praca świadczona na podstawie tych umów była finalnie wykonywana na rzecz pracodawcy. Dodatkowo pozwany organ rentowy powoływał wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 października 2010r. III AUa 669/10 jaki miał zapaść w analogicznym do niniejszej sprawy w stanie faktycznym , podając równocześnie ,że skarga kasacyjna od w/w wyroku występującego w tej sprawie w charakterze płatnika składek Szpitala ,została oddalona wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 .

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2012 r. (sygn. akt IV U 764/12) – po uprzednim zarządzeniu połączenia wszystkich tych spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia , jak też po wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych ubezpieczonych : E. R., I. S., J. G. i H. P. , jak też (...) Sp. z o.o. w K. (którzy pozostali bezczynni procesowo) , **Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, oddalił odwołania (...) Szpitala (...)**

w K.. U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne. (...) Szpital (...) w K. zawierał umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia medyczne i pielęgniarstwo z (...) Sp. z o.o. w K.. Zgodnie z warunkami tych umów miejscem udzielenia świadczeń były poszczególne oddziały Szpitala w K., przy wykorzystaniu jego sprzętu i całej infrastruktury . Dla realizacji umów Szpital zobowiązał się także zabezpieczyć obsługę pielęgniarstwa, administracyjną i gospodarczą. E. R., I. S., J. G. i H. P. byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę w (...) Szpitalu (...) w K. i z tego tytułu zostali zgłoszeni do ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego. Równocześnie w/w zainteresowani zawarli umowy zlecenia z (...) Sp. z o.o. w K. , których przedmiotem było świadczenie pracy na rzecz Szpitala (...) w K.. Na podstawie ustaleń pokontrolnych ZUS uznał , że (...) Szpital (...) w K. winien uwzględnić do podstawy wymiaru składek przychód otrzymany przez zainteresowanych z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz szpitala , co skutkowało wydaniem – zaskarżonych w niniejszym postępowaniu – decyzji . W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Krośnie , dokonując oceny prawnej sprawy, uznał żądania odwołań za nieuzasadnione, a zaskarżone decyzje ZUS za odpowiadające prawu. Wskazując bowiem na zawartą

w art.8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.)- zwanej dalej ustawą systemową - szeroką- wykraczającą poza sferę stosunku pracy- definicję pracownika dla potrzeb ubezpieczeń społecznych , Sąd I instancji uznał ,że w odniesieniu do występujących w przedmiotowej sprawie zainteresowanych E. R., I. S., J. G. i H. P. przepis ten ma pełne zastosowanie z uwagi przesądzający w tej mierze fakt wykonywania przez w/w pracy

w ramach umów zlecenia zawartych z podmiotem trzecim na rzecz swego pracodawcy . W konsekwencji zaś powyższego to na pracodawcy jako płatniku składek ciążył przewidziany w art.17 ust 1 i 2 ustawy systemowej obowiązek obliczania , rozliczania i przekazywania składek , przy uwzględnieniu w podstawie ich wymiaru także przychodów z tytułu umów zlecenia . Skoro więc odwołujący tego obowiązku nie dopełnił , to decyzje ZUS o dodatkowym przypisie składek z tak określonego tytułu należy uznać za w pełni legalne. Na poparcie zaś tak wyrażonego poglądu Sąd Okręgowy w Krośnie – w ślad za pozwanym organem rentowym- przywoływał zarówno uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46 , jak i wyrok tego Sądu z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 Lex nr 1103 619 , podkreślając przy tym ,że wbrew stanowisku odwołującego orzeczenia te zapadły w sprawach o analogicznych do niniejszej sprawy stanach faktycznych.

W podstawie prawnej wyroku ,oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego, powołany został art.477 ((¹⁴))§ 1kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 11 grudnia 2012r. ,zaskarżony został przez (...) Szpital (...) w K.. W apelacji z dnia 15 stycznia 2013r.

(v.k- 48-52) płatnik składek, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

- art. 4 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) przez przyjęcie, iż płatnikiem składek w stosunku do osób świadczących pracę na rzecz swojego pracodawcy w ramach zawartych umów cywilnoprawnych z innym niż pracodawca podmiotem jest tenże pracodawca, nie zaś podmiot, z którym ta osoba zawarła umowę cywilnoprawną ,

- art. 8 ust 2 a wyżej powołanej ustawy ,przez uznanie, że w sytuacji wyżej opisanej z treści tego przepisu wynika obowiązek pełnienia roli płatnika składek przez pracodawcę,

a także naruszenie prawa procesowego przez błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w zakresie kwalifikacji umów łączących szpital z podwykonawcami , jako umów cywilnoprawnych ,

wnosił o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądań odwołań na koszt pozwanego ZUS , względnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania , przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący, powielając argumentację odwołań raz jeszcze podnosił ,że łączące go z (...) Sp. z o.o.

w K. umowy o świadczenia zdrowotne przewidywały obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych przez (...) na podstawie umów zlecenia pracowników szpitala przez podwykonawcę , co było prawnie dopuszczalne skutkując przywidzianym w art.4 pkt 2a ustawy systemowej określeniem tego podmiotu jako płatnika składek .Ponadto zdaniem apelującego charakter tych umów wykluczał zastosowanie powołanego w podstawie prawnej zaskarżonego wyroku art.8 ust.2a w/w ustawy , a w konsekwencji dokonanie w oparciu o uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46 wykładni tego przepisu . Niezależnie od tego odwołujący zwracał uwagę na trudności natury technicznej związane z obciążeniem go obowiązkiem odprowadzania składek

na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne pracowników świadczących pracę na podstawie umów zlecenia zwartych z podmiotem trzecim (tu chociażby brak podstawy prawnej roszczenia zwrotnego pracodawcy o zapłatę wyłożonych składek w części finansowanych przez samego pracownika w sytuacji otrzymania przez niego wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia).

Zainteresowani : E. R., I. S., J. G. , (...), jak też (...) Sp. z o.o. w K. , nie ustosunkowali się do treści apelacji odwołującego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację (...) Szpitala (...) w K., zważył co następuje ;

Przede wszystkim już na wstępie podkreślić należy ,że w aktualnie obowiązującym modelu apelacji pełnej , w którym sąd odwoławczy pełni nie tylko rolę kontrolną ,ale jest w istocie sądem rozpoznającym sprawę niejako na nowo (bliżej na ten temat w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2007r. III CZP 137/06 OSNC 2007/9/125), wniesiony środek zaskarżenia , niezależnie od podniesionych w nim zarzutów ,skutkować musi , w ocenie tut. Sądu, wydaniem orzeczenia kasatoryjnego z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania przez pozwany organ rentowy.

Powyższe jest zaś skutkiem popełnionych przez ZUS uchybień w zakresie procedowania na etapie postępowania przedsądowego , co nie zostało także konwalidowane przez Sąd I instancji rozpoznający przedmiotową sprawę.

I tak już na wstępie zauważyć należy ,że zaskarżone w niniejszym postępowaniu decyzje wydane zostały na podstawie art.83 ust.1pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z

2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.), tak więc odnosiły się do pochodnej ubezpieczeniu kwestii ustalenia wymiaru składek i ich poboru, gdy tymczasem – co jasno wynikało z zaprezentowanego przez (...) Szpital (...) w K. stanowiska, i to już na etapie postępowania administracyjnego (przywoływane w uzasadnieniach decyzji wyjaśnienia p.o. dyrektora szpitala) – sporne pozostawało samo określenie płatnika składek. Powyższe czyniło więc koniecznym uprzednie wydanie przewidzianych w takich razach przez art.38 ust.1 w zw. z art.83 ust. pkt 1 wyżej powołanej ustawy systemowej, decyzji o objęciu zainteresowanych pracowników Szpitala ubezpieczeniem społecznym z tytułu zawartych przez nich umów zlecenia

(nota bene to na tle takiej właśnie decyzji zapadło przywoływane przez sam organ rentowy orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 Lex nr 1103 619). Podstawowym bowiem skutkiem uznania osoby wskazanej

w art. 8 ust 2a w/w ustawy za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalno – rentowym, chorobowym i wypadkowym tak jak pracownika na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust 1 ustawy systemowej. W związku z tym osoby te podlegają obowiązkowi zgłoszenia z tego tytułu do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża zaś płatnika składek zgodnie z art. 36 ust. 1 i 2 omawianej ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r. I UK 259/09 Lex nr 585727). Nie można też nie zauważać, że powołana wyżej kolejność wydawania decyzji uzasadniona jest również przedmiotem postępowania odwoławczego wyznaczonego każdorazowo przez treść tychże decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 199r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15 / 601), jak również wagą procesową postępowania odwoławczego w sprawie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (od wyroku Sądu II instancji przysługuje skarga kasacyjna).

Skoro więc tak określone decyzje nie zostały uprzednio przez organ rentowy wydane, to zaskarżone w niniejszym postępowaniu uznać należało za stanowczo przedwcześnie. W konsekwencji podobna ocena dotyczyć musi zaskarżonego wyroku, bo w zaistniałej sytuacji procesowej Sąd I instancji winien był skorzystać z przewidzianego w art.467 § 4 kpc uprawnienia zwrotu akt sprawy do ZUS, czego jednak bezpodstawnie zaniechał.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów natury formalnej – abstrahując na tym etapie postępowania od oceny prawidłowości przyjętego przez Sąd Okręgowy w Krośnie zaskarżonego rozstrzygnięcia - na podstawie art.477^{14a} kpc orzeczono jak w sentencji. Ogólny wynik sprawy jak również fakt, iż przedmiotowy wyrok Sądu Apelacyjnego zamyka całe postępowanie wywołane zaskarżonymi

w nim decyzjami ZUS, uzasadniały z kolei obciążenie organu rentowego poniesionymi przez skarżącego w postępowaniu apelacyjnym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł, stosownie do art.108 §1 kpc w zw. z art. 98 §1kpc i §13 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 461).

Kierując zaś końcowo klika uwag pod adresem pozwanego organu rentowego, który zobligowany został do ponownego rozpoznania sprawy, Sąd Apelacyjny chciałby podkreślić, że mające w efekcie tego zapaść decyzje o objęciu ubezpieczeniem społecznym pracowników Szpitala z tytułu zawieranych przez nich umów zlecenia, muszą spełniać wszelkie wymagania z art.107kpa, co oznacza konieczność odniesienia się przez ZUS do wszelkich podnoszonych dotąd zarzutów Szpitala

(w tym tych związanych z przerzuceniem obowiązku opłacania składek na podwykonawcę, rodzajem umów łączących Szpital z (...) Sp. z o.o. w K.

i ich ewentualnym wpływem na obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń pracowników Szpitala zatrudnionych przy ich wykonywaniu itp.). W uzasadnieniu decyzji należy też podać czy w/w podwykonawca wywiązywał się z obowiązku opłaty składek za zatrudnionych w oparciu o umowy zlecenia pracowników Szpitala (jeżeli tak to w jakim zakresie i czy w związku z prowadzoną kontrolą ZUS uzyskano także od niego dodatkowe wyjaśnienia), przy czym konieczne jest także dołączenie do każdej z decyzji (celem ich zindywidualizowania) zarówno zawieranych umów o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne jak i umów zlecenia. W tym miejscu nie można też nie zauważać, że poza gestią pozwanego ZUS leży przesądzenie o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym z tytułu omawianych umów zlecenia pracowników Szpitala (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia

21 sierpnia 2012r. II GSK 781/11 LEX nr 1223951) .Dlatego też w tej sytuacji wydaje się konieczne wystąpienie przez ZUS do Dyrektora (...)

w trybie art.109 ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164,poz. 1027 ze zm.) z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy .

(...)

(...)